

standse, og jeg skal derfor stemme saavel imod det ærede Fleertals som imod det ærede Mindretals Indstilling angaaende Høiskolerne.

N. Hansen: Grunden, hvorfor jeg ikke har tiltraadt Forslagene under Nr. 34 a. og b., er den, at de ærede Forslagsstillere efter min Overbeviisning vilde, hvis et af disse Forslag antoges, opnaae det Modsatte af, hvad de have tilstræbt. Jeg veed vel, at det ved Uddelingen af den bevilgede Sum af 14,000 Rd. ikke er nogen absolut Betingelse, at det Tilskud, der ydes de forskjellige Skoler, skal anvendes til Fripladser, men samtidig dermed veed jeg, at paa ikke faa Steder ansee Bestyrerne af saadanne Skoler sig ligefrem moralsk forpligtede til at give Fripladser for det Beløb, de modtage af Statskassen. Naar der derimod nu opføres to forskjellige Conti, af hvilke den ene skal være til Understøttelse af fattige Elever, forekommer det mig, at de Bestyrere, som hidtil have anseet sig moralsk forpligtede til at give Fripladser for det Tilskud, som er ydet dem, naturlig ville komme til den Anskuelse, at det, da der ikke er noget Daand med Hensyn til den ene Conto, er Rigsdagens Formening, at der kun skal gives Fripladser for det Tilskud, hvortil denne Betingelse udtrykkelig er knyttet. Det er ved flere Leiligheder omtalt, at det er til rige Mænds Børn, at disse 14,000 Rd. gives, men lægger man Mærke til, hvorledes de ere fordeelte, vil man meget let see, at dette ingenlunde har været de forskjellige Ministres Hensigt, som have fordeelt denne Sum. Jeg tør saaledes maastee nævne, at Hindholm Folkehøiskole, der er den første af disse Skoler her i Landet, der har drevet det videst i Henseende til Dplysning, og jeg kan vel sige, som har udbredt størst Dplysning, eftersom den har havt det talrigste Elevantal, indtil forrige Aar kun har havt 1,000 Rd. i Tilskud. Dette blev vel forrige Aar forhøiet til 2,000 Rd., men derved maa lægges Mærke til, at der samtidig blev oprettet en anden Høiskole for qvindelige Elever paa Høstemsminde, og det kan altsaa vel antages, at de 1,000 Rd. ere det Tilskud, der gives til den egentlige Folkehøiskole. Den har i dette Winterhalvaar

135 Elever, og der har været anmeldt 165 Elever, men Skolen har ikke kunnet modtage dem, fordi den ikke havde Plads. Gaaer man altsaa ud fra, at det er rige Mænds Børn, til hvem Tilskudet fordeles, vil man see, at det Bidrag, hver enkelt af dem faaer, er meget lille. Seer man dernæst hen til en anden Høiskole, nemlig den grundtvigske, vil man finde, at den ogsaa stadig faaer 1,000 Rd.; men der har været Aar, hvortil den kun har havt 16—18 Elever, og, saavidt jeg veed, har den i dette Efteraar 27 Elever. Dersom Fordelingen altsaa skulde stee til rige Mænds Børn, vilde man see, at Rigsdagen særlig begunstigede dem, der gik i en vis given Retning, men det kan ikke være Meningen, og man vil altsaa see, at dette Bidrag ikke er bestemt for de rige Mænds Børn. De nævnte Skolers Bestyrere have anseet sig moralsk forpligtede til at give Fripladser. Saaledes har Hindholm i Sommerhalvaaret havt 12 og i Winterhalvaaret 7 Fripladser, hvoraf man vil see, at Antallet er meget større, end det vilde være, hvis de fik det nu foreslaaede Tilskud og ikke gavede flere Fripladser bort end til dem, der for dette Beløb kunde faae saadanne og mødte med deres Tribilletter. Der er imidlertid en anden Omstændighed ved disse Tribilletter, hvorpaa jeg ogsaa maa gjøre opmærksom. I den ene af disse to Skoler koster et Cursus 66 Rd. og i den anden 70 Rd., men naar de unge Mennesker faae en Billet paa 100 Rd., vil det meget let blive Tilfældet, at En eller Anden vil søge Afgang dertil uden egentlig at have Lust til Undervisning, thi det vil ligefrem være en større Binding for ham, end hvis han tjener. Han vil nemlig faae idetmindste 30 Rd. tilovers, men saa meget vil han ikke kunne have, hvis han skal tjene, ifald han er meget ung. Jeg tror altsaa, at Summen, ogsaa fra denne Side betragtet, er for stor. Naar man, som den ærede sidste Taler omtalte, fra en vis Side ofte har bebrejdet os, at vi forsøgte at nedsætte Summen, endog hvad man kalder Emaasummer, synes det mig, at der ogsaa ligger Noget deri, naar man foreslaaer denne Sum forhøiet. Man maa nemlig lægge Mærke til, at man ønsker denne Sum forhøiet uden at